

16. Přítomnost a budoucnost²⁰

Cíl: Studenti zváží svoje postoje ohledně klimatických změn a možných řešení z různých úrovní pohledu – přítomnost i budoucnost. Žáci zaujmou stanovisko a obhájí svůj názor.

Čas: 30 min

Pomůcky: PL Přítomnost a budoucnost do dvojice

Postup: Studenti pracují ve dvojicích, kde jeden představuje člověka z přítomnosti a druhý člověka z budoucnosti, vyberou si sami nebo určí pedagog. Pedagog všem studentům rozdá pracovní list s popisem přístupů, nástrojů a vizí řešení. Žáci mají 10 minut na nastudování textu.

Lidé z budoucnosti budou následující úkol vypracovávat z pohledu budoucnosti, z pozice budoucích generací. Úlohou je pro lidi z přítomnosti i pro lidi z budoucnosti:

- vybrat přístup, se kterým se nejvíce ztotožňují
- vybrat nástroje a řešení, které považují za nejúčinnější/nejdůležitější, které by sami podpořili.

Závěr/diskuse: Pedagog provede vyhodnocení pomocí diskuze o jednotlivých volbách. Zejména se zaměří na porovnání výběru řešení lidí z přítomnosti a budoucnosti. Předpokládá se, že lidé z budoucnosti budou mít větší zájem o důslednější řešení problematiky klimatických změn pomocí kombinace všech možných způsobů, protože logicky chtějí mít pro sebe vhodné podmínky pro přežití. Diskuzi lze směřovat i k posouzení, který pohled se jim jeví jako vhodnější pro dnešní dobu. Můžeme volit: krátkodobý, dá se říci egoistický pohled typu „po nás potopa“ ve srovnání s dlouhodobým, ohleduplným, trvale udržitelným přístupem.

Financováno
Evropskou unií

VZDĚLÁVACÍ A KULTURNÍ
CENTRUM
KLÁŠTER BROUMOV

Živá voda

16. Přítomnost a budoucnost

- pracovní list

AKTIVITA PŘÍTOMNOST A BUDOUCNOST

Zadání:

Představujete člověka z přítomnosti nebo budoucnosti. V textu je popis přístupů, nástrojů a vizí řešení klimatických změn.

Lidé z budoucnosti budou následující úkol vypracovávat z pohledu budoucnosti, z pozice budoucích generací. **Vaší úlohou jako pro lidi z přítomnosti i pro lidi z budoucnosti je:**

- vybrat přístup, se kterým se nejvíce ztotožňujete
- vybrat nástroje a řešení, které považujete za nejúčinnější/nejdůležitější, které byste sami podpořili

Přístupy ke klimatickým změnám

Společnost má tři základní možnosti, jak ke klimatickým změnám přistupovat:

a) mitigace - zmírňování klimatických změn

Nejde o zastavení klimatických změn, což není ani možné, nýbrž o snahu snižovat množství skleníkových plynů v atmosféře, a tím ovlivňovat dopady lidmi zvýšeného skleníkového efektu. Společnost se snaží odstranit následky své dřívější aktivity a snížit dopady své činnosti současné. V dnešní době se společnost snaží snížit především emise CO₂.

b) adaptace - přizpůsobování se klimatickým změnám

I kdybychom od zítřka přestali vypouštět všechny skleníkové plyny, klima už bylo člověkem natolik ovlivněno, že se změnám nevyhneme. Adaptační přístup počítá s jistými klimatickými dopady a mluví o nutnosti se včas a vhodně na tyto dopady připravit. Zejména půjde o dopady na zemědělství, hladiny moří a častější výkyvy v počasí. Proto je třeba řešit nápravu krajiny tak, aby byla schopna odolávat výkyvům počasí - suchu, ale i extrémním srážkám. Též pro města je důležité se adaptovat na změnu klimatu - chladicí zóny, využívání dešťové vody, zateplení budov aj.

c) **nedělat nic** - Existují i názory, které tvrdí, že vliv člověka na klima je zanedbatelný a že jeho snahy ovlivňovat klima jsou bláhové pokusy „poručit větru a dešti“. Tento přístup navrhuje, že prostředky, které bychom investovali do ochrany klimatu, lze využít jinak, zejména pro odstraňování jiných palčivých globálních problémů (např. hladomor, nedostatek pitné vody, HIV infekce, prevence epidemií atp.). Pokud přece jen člověk klima ovlivňuje, bude se na jeho změny postupně adaptovat, příp. jimi trpět a nést následky své dřívější pasivity.

Nástroje řešení

Společnost má škálu nástrojů, kterými lze řešit klimatické změny. Ty můžeme rozdělit takto:

a) nástroje politické a administrativní

Jde o politiky, politická rozhodnutí, cíle a nařízení, kterými se direktivně a závazně vymezují pravidla ve společnosti. Používají se jak na mezinárodní úrovni (závazek států snížit emise skleníkových plynů o 5,2 % v Kjótském protokolu do roku 2012 ve srovnání se stavem v roce 1990), tak na úrovni evropské (Green Deal - uhlíková neutralita do roku 2050 pro Evropu) a národní (v Česku od roku 2020 musí být všechny nové budovy realizovány s téměř nulovou spotřebou energie, což v praxi znamená, že se mohou stavět pouze nízkoenergetické domy). Administrativní nástroje nutně vyžadují silné kontrolní mechanismy, jinak je jejich naplňování ohroženo.

b) nástroje ekonomické

U ekonomických nástrojů zajišťují motivaci tržní mechanismy prostřednictvím ceny. Znečišťující výrobky a výrobky, při jejichž výrobě se uvolňuje velké množství CO₂ by měly být v budoucnu dražší (např. díky vyšší dani, poplatkům).. Zákazník, který se orientuje podle ceny, pak dá přednost ekologicky šetrnějším výrobkům. Jednou z ukázek je státní dotace Zelená úsporám, která podporuje energeticky úsporné renovace, výměnu zdrojů energie a výstavbu pasivních domů. Poptávka povzbudí zelenou výrobu a naopak odsune výrobu z tradičních, znečišťujících zdrojů a energií.

c) informovanost, společenské změny

Třetí cestou, jak lidi motivovat k ekologicky šetrnějšímu chování, je zejména informovanost a výchova ke vhodnému spotřebitelskému chování. Dostatek informací o klimatické změně, o jejich příčinách, důsledcích a možnostech řešení je prvním předpokladem pro to, že se lidé zamyslí nad svým jednáním a změní své chování tak, aby bylo k atmosféře a přírodě šetrnější. Tento úkol je zejména naléhavý při výchově dětí - budoucích spotřebitelů.

Financováno
Evropskou unií

Text upraven z publikace: Bohouš a Dáša: Klima v tísni;
Člověk v tísni, o.p.s., Praha 2009

16. Přítomnost a budoucnost

- pracovní list

klimatická změna

AKTIVITA PŘÍTOMNOST A BUDOUCNOST

Principy řešení

Doted' jsme spíše škatulkovali jednotlivé možnosti, ze kterých možná ještě není úplně jasné, jak tedy má vypadat skutečné řešení klimatických změn. Mezi hlavní principy, jimiž se navrhovaná řešení mohou řídit, patří:

a) princip udržitelnosti (angl. sustainability)

Nejjednodušší význam principu udržitelnosti vychází z úvahy, že Země je uzavřený systém s omezenými zdroji a s omezenou schopností vyrovnat se se změnami. Člověk tuto omezenost nesmí překračovat, protože by tak nenávratně narušil rovnováhu globálního ekosystému Země a ohrozil tak zachování vhodných podmínek pro budoucí generace.

b) princip spravedlivého (fair) rozdělení

Spravedlivé rozdělení neznamená vždycky rovným dílem. V klimatické politice si každý stát totiž stojí jinak. Rozvinuté země, které nejvíce znečišťují, se na řešení mají podílet větším dílem, než státy rozvojové, které znečišťují minimálně. Těm se dokonce má kompenzovat škoda, která jim vzniká v důsledku klimatických změn. K principu spravedlnosti lze zařadit i princip znečišťovatel platí (angl. polluter pays principle). Jde o jednoduché vyjádření právní a ekonomické odpovědnosti za činy toho, kdo znečišťuje.

c) princip efektivity

Snížení produkce skleníkových plynů má být založeno na zvýšené účinnosti použitých technologií. Jedná se o úsporná opatření v průmyslu, stavebnictví, dopravě a dalších odvětvích.

d) princip decentralizace

V dnešní energetice je většina elektřiny vyráběna centrálně v elektrárnách a rozváděna na území státu prostřednictvím distribuční sítě. Je náročné stavět a udržovat rozsáhlou rozvodnou infrastrukturu a navíc se při transportu část energie ztrácí. Centrální jsou i zdroje energie jako plyn nebo ropa, kde jsme závislí na několika zahraničních dodavatelích (např. Rusku). Udržitelný a bezpečný koncept energetiky předpokládá s mnohem větší decentralizací energetické produkce, tedy menší zdroje, místní rozvodné sítě, ale zároveň s možností přepravovat energii volně přes hranice státu. Této vizi vyhovují zejména obnovitelné zdroje energie.

Text je upraven z publikace: Bohouš a Dáša: Klima v tísni; Člověk v tísni, o.p.s., Praha 2009

Zdroj: <https://www.tzb-info.cz/energeticka-narocnost-budov/20449-novela-vyhlaske-c-78-2013-sb-cast-1-zakladni-prehled-zmen>

Financováno
Evropskou unií

VZDĚLÁVACÍ A KULTURNÍ
CENTRUM
KLÁŠTER BROUMOV

